

VOORAF

Dick de Jong

Als we alles en iedereen moeten geloven waar het de veeteelt in ons gebied betreft, blijft daar in de toekomst weinig van bestaan. Een willekeurige opsomming van het sombere nieuws:

- Het aantal boerenbedrijven zal drastisch teruglopen door de schaalvergroting.
- Er zullen steeds minder koeien in de weilanden te zien zijn.
- De fosfaatproblematiek kan alleen worden opgelost door veel minder koeien.
- Ruilverkavelingsboerderijen zullen minder als boerenbedrijf voortgang vinden.
- Het weidelandshap moet een nieuwe bestemming krijgen.

Gelukkig zijn er ook positieve geluiden, maar als je eenmaal in de verkeerde hoek zit, valt het niet mee om daar op een eenvoudige manier uit te komen. Dit betekent voor Boerderij & Erf Alblasserwaard-Krimpenerwaard-Vijfheerenlanden dat er een hele uitdaging ligt. Laten we met elkaar de uitgestoken hand grijpen en aandacht blijven vestigen op 'de boerderij'.

Een schilderij van koeien in de wei en een foto van koeien in de stal. Jammer dat de koe steeds meer ter discussie staat...

EEN LEVEN LANG OP DE BOERDERIJ

Onderstaand artikel is een bewerking van een op 9 april 2018 in NRC verschenen verhaal van een boer elders in de provincie Zuid-Holland. Precies zo, zou het bij ons in de streek kunnen gaan. Het verhaal geeft aan op welke wijze eenvoud en rust kan leiden tot een gelukkig bestaan. Het is trouwens de bedoeling dat in Boer & Hoeve ook interviews opgenomen gaan worden met bewoners van boerderijen in onze streek.

Henk (72) woont sinds hij kind was in hetzelfde boerenhuis. Hij sliep slechts twee nachten van zijn leven ergens anders. „Ik zit hier goed op mijn eigen plekkie, hier maak je elke dag weer wat anders mee.”

De dagen lengen. De lente hangt al in de lucht. Toch zullen de koeien moeten wachten. Pas als de bladeren van de kastanjeboom zijn dichtgegroeid, mogen ze naar buiten. Voor Henk is het vanzelfsprekend. De koeien mogen binnenkort onrustig worden, of het warm krijgen in de stal. Maar pas als het loof vol is blijft het weer zacht. En zo zijn er meer tekenen van de natuur waar hij blind op vaart. Als de vliegen steken, komt er regen. En met de nieuwe maan, kan je verwachten dat het weer gaat omslaan. „Je hoort de mensen er nooit meer over. Maar als de barometer omhoog gaat, is de kans groot dat het droog blijft”, zegt hij, gezeten aan de koffie in de voorkamer van zijn boerderij.

In Nederland zijn er waarschijnlijk maar weinig mensen die zo vergroeid zijn met hun omgeving als hij. 'Boer Henk', zoals hij wordt genoemd door de mensen – zeven vrouwen en één man – die hun paarden bij hem hebben gestald, woont nu al bijna zeventig jaar op dezelfde plek. Op één uitzondering na heeft hij nog nooit ergens anders geslapen dan in zijn eigen bed.

Het boerenbedrijf van Henk is een lap grond met een koeienstal dat inmiddels ruim veertig jaar door hem wordt gerund. Wie er op bezoek gaat, heeft het gevoel dat de tijd heeft stilgestaan. In de stal, waar hij jarenlang dertig melkkoeien verzorgde, staan nu nog negen kalveren van melkboeren uit de buurt. Achter de hooischaar grazen de paarden van zijn huurders op het land. En in het oude huis, waar nog maar tien jaar geleden de beerput werd afgedekt en het water nog lange tijd uit de put kwam, zijn de houten vloeren kromgetrokken door het vocht.

In de voorkamer, waar Henk iedere ochtend zijn koffie drinkt en om tien uur stipt acht boterhammen eet, is de bedstee gevuld met rommel. Zelf slaapt hij, sinds zijn bed niet meer op zolder staat, liever in de woonkamer. Foto's van voorouders hangen aan de muren, vazen met kunstbloemen en een porseleinen hert staan op de schouw.

Is er een karakteristieker beeld te vinden?

De eerste melkkoeien kwamen in 1956. Op het land werden toen ook bieten en aardappels verbouwd. „Ik gaf niet zo om die gewassen”, zegt Henk. „Ik was liever bij de koeien.” Als kind deed hij altijd al kleine klusjes in en om de boerderij. Maar op zijn twaalfde moest hij ineens alle taken overnemen. Zijn vader lag in het ziekenhuis. Drie weken lang stond hij om half vijf op om de koeien met de hand te melken.

In 1975 nam Henk het bedrijf over. „We hadden dertig koeien. In die tijd kwam de melkmachine, een eenvoudig apparaat met vier stoppen, daarvoor deden we het met de hand.” Het was hard werken”, zegt hij, “maar je had er de tijd voor. Nu is alles geautomatiseerd en grootschalig. Met dertig koeien kan je onmogelijk je brood verdienen.” In die tijd was het ook al lastig, maar veel eten kwam uit de moestuin. De slager en de bakker kwamen aan huis. Henk hoefde het erf nooit af. Dat laatste doet hij nog steeds zelden. Als het aan Henk ligt, blijft hij het liefst bij de boerderij. Een keer in de week gaat hij boodschappen doen. Daar betaalt hij contant, met geld dat hij ontvangt van ‘de meiden’ voor het stallen van de paarden. „Pinnen doe ik niet. Als ik een keer extra geld nodig heb, regelt mijn broer dat. Maar ik heb maar weinig nodig.”

Inmiddels zorgt iedereen goed voor hem: de één maakt schoon, de ander zorgt ervoor dat hij op tijd naar de dokter gaat, soms helpen ze met het uitmesten van de koeienstal. In ruil daarvoor hoeven ze maar weinig huur te betalen. Met dat geld,

en zijn AOW, kan hij rondkomen, want dankzij de moestuin en de 35 kippen is hij vrijwel geheel zelfvoorzienend.

„Je doet de dingen voor elkaar, dat vind ik normaal. Tegenwoordig hebben mensen nergens tijd voor. Dat zie je aan de jeugd. Die kinderen van nu zijn altijd druk, dan weer naar judo, dan weer huiswerk. Wij speelden na school buiten met een priktol.”

Gelukkig zijn met wat je hebt, is het grootste goed dat er in de wereld bestaat...

Tekst: Natalia Toret en foto's: Annabel Oosteweeghel

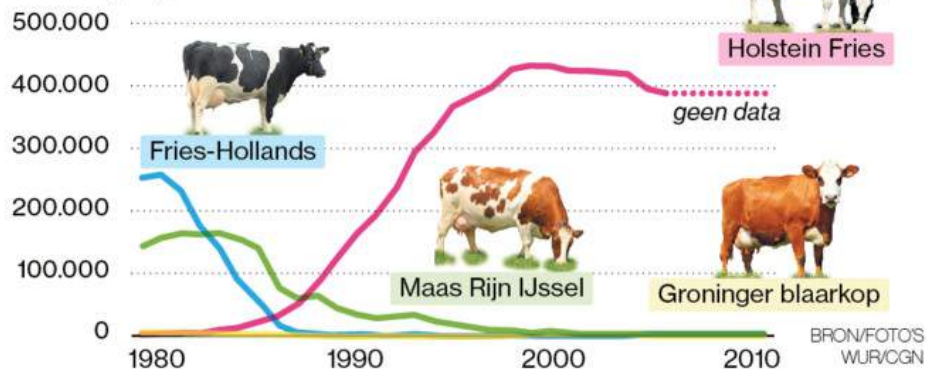
Uit het Algemeen Dagblad...

DE KOE IN DE KRANT

Amerikaanse melkkoe

De Amerikaanse Holstein-Fries domineert sinds de jaren '90 de Nederlandse melkproductie.

Kalveren per jaar

Eveneens in het Algemeen Dagblad stond bovenstaande afbeelding; duidelijker kan niet!

DUURZAAMHEID EN MEER

VEE MOET MEER VAN EIGEN GROND WORDEN GEVOEDERD.

Dit artikel stond in de krant van 13 april 2018, van auteur Wouter van Noort. Wij willen u de informatie niet onthouden en geven u een bewerking:

Melkveehouders moeten hun vee anders gaan voederen. Dat staat in een advies van de Commissie Grondgebondenheid voor de Veehouderij, ingesteld door de LTO Vakgroep Melkveehouderij en de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO). De melkveehouderij van de toekomst is grondgebonden.

Dat betekent:

- Het voedsel van de koe komt meer van eigen grond of grond in de buurt.
- Melkveehouders kunnen hun mest kwijt op eigen grond of direct in de buurt.

De commissie wil dat dit in 2040 is gerealiseerd. Hierdoor ontstaan dan lokale kringlopen van voer en mest die beter passen in een circulaire economie.

Foto iStock

MELKVEEHOUDEERS MAKEN NIEUWE REGELS VOOR DUURZAAMHEID.

Onder deze titel verscheen op dezelfde datum dit artikel van Emiel Hakkenes: Nieuwe, zelf opgestelde regels moeten melkveehouders duurzamer laten werken. Nederlandse koeienboeren gaan hun melk duurzamer produceren. Dat hebben boerenbelangenorganisatie LTO en de Nederlandse zuivelindustrie gisteren toegezegd. Zij omarmen 'bindend' een adviesrapport met nieuwe spelregels voor melkveehouders.

Het rapport is geschreven door een tienkoppige commissie van boeren, natuurorganisaties en landbouwkundig adviseurs. Hun conclusies leiden ertoe dat de melkveehouderij in Nederland minder intensief wordt. Boeren en zuivelbedrijven hebben vooraf beloofd dat ze de aanbevelingen in de praktijk zullen brengen.

Het aantal koeien per boerderij neemt in Nederland al jaren toe. Bij gebrek aan genoeg eigen grond moeten boeren steeds meer mest afvoeren en voer inkopen, bijvoorbeeld soja uit Zuid-Amerika. Deze intensieve werkwijze heeft negatieve

Kalfjes op stal bij een melkveehouder in Reeuwijk. © ANP

gevolgen voor de natuur, het milieu en het landschap, en leidt tot ongenoegen in de samenleving. Dit speelt al jaren. Verschillende rapporten en adviezen brachten tot nu toe geen verandering teweeg. Dit rapport doet dat wel, omdat het is gemaakt in opdracht van de boeren en de zuivelbedrijven zelf. Zij hebben bovendien vooraf beloofd dat ze de aanbevelingen in de praktijk zullen brengen.

De tienkoppige commissie heeft een reeks nieuwe spelregels voor de koeienboeren geformuleerd, die vanaf 2025 zullen gelden. Zo moet over zeven jaar de import van veevoer van buiten Europa met tweederde zijn gedaald. In 2040 mag er zelfs helemaal geen import meer zijn. Het voer voor de koeien moet juist van eigen grond of uit de buurt komen, en vooral bestaan uit gras. Boeren zullen daarvoor meer weiland rond hun bedrijf moeten creëren. De mest van de koeien moet in de buurt van de boerderij worden uitgereden.

Deze maatregelen hebben volgens de commissie een aantal voordelen: meer grasland biedt meer mogelijkheden om de koeien buiten te laten lopen. Gras is bovendien in staat om het broeikasgas CO₂ vast te leggen. Stoppen met de import van soja reduceert de CO₂-uitstoot van die productie en zorgt ervoor dat er minder regenwoud hoeft te wijken voor plantages. Mestafzet in de buurt van de boerderij zou de kans op mestfraude kunnen verkleinen.

Sommige van deze eisen zullen de boer geld kosten, zoals het verwerven van extra grond. Op andere punten kan hij juist besparen, bijvoorbeeld doordat hij niet meer afhankelijk is van schommelingen op de wereldmarkt voor veevoer.

Nederland telt ongeveer 17.000 melkveehouders. De gemiddelde boer heeft honderd koeien. Volgens de adviescommissie kan de meerderheid van deze boeren aan de nieuwe spelregels voldoen, maar voor een groep 'superboeren' met vee-stapels van meer dan tweehonderd koeien (ongeveer een derde van alle melkveehouders) ligt er een forse uitdaging.

Helaas kunnen zuivelbedrijven boeren niet verplichten om de nieuwe regels te volgen. Financiële prikkels, dus duurzame boeren extra belonen, liggen voor de hand. Verwacht wordt dat de nieuwe regels ook zorgen voor een groter aanbod van duurzame melk. De LTO 'omarmt' de nieuwe spelregels. De komende tijd zal de boerenorganisatie die uitwerken in concrete richtlijnen voor haar leden.

Natuurorganisaties, verenigd in de Groene11, zijn content met de nieuw opgestelde spelregels voor melkveehouders: "De milieuwinst is enorm door dit advies. Het zorgt voor minder transport van voer en mest en voor minder invoer van bijvoorbeeld soja. Dat betekent minder schade aan de natuur waar dat krachtvoer verbouwd wordt. Er zal met dit advies ook meer grasland nodig zijn en dat is weer goed voor meer kruidenrijk gras en weidevogelbeheer."

VANUIT DE STICHTING

Kenmerkend voor het erf van ruilverkavelingsboerderijen.

De genoemde ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat het aantal boerenbedrijven vermindert, ook ruilverkavelingsboerderijen. Dat betekent dat ze niet meer als agrarisch bedrijf in gebruik zullen zijn. De landerijen worden opgekocht door andere boeren, die hun bedrijf willen uitbreiden. De stallen zullen mogelijk ook nog in

andere handen kunnen overgaan, maar dat zal al wel extra aandacht en nauwe medewerking van de overheid vragen. Want wat gebeurt er met de woning. Veelal zal de boer er niet blijven wonen. Maar wat gaat er dan mee gebeuren?

Boerderij & Erf AKV wil samen met anderen voorkomen dat het agrarisch landschap verrommelt. Ons mooie gebied moet in stand blijven, maar wel anders worden ontwikkelt.

Mede hiervoor is een aantal zijn projecten samengesteld en in ontwikkeling, waarvan we noemen:

1. Digitalisering beeldbank: uitbreiden en samengaan met Krimpenerwaard.
2. Vrijkomende Agrarische Bebouwing: bieden van oplossing bij bedrijfsbeëindiging.
3. Een samenwerkingsproject, dat nog geen titel heeft, maar dat zal gaan over het betrekken van anderen bij de huidige agrarische gebouwen, in hun huidige en in een toekomstige situatie.

ADVERTENTIES

Er is een beperkte ruimte in deze nieuwsbrief voor het plaatsen van een advertentie. Informeer bij het secretariaat naar de mogelijkheden.

KOOL & VAN DEN TOREN

• deskundig
• vertrouwd
• persoonlijk

Dé makelaardij van de Alblasserwaard

Dorpsstraat 65a 2969 AD Oud-Alblas t 0184-691566 e info@koolvandentoren.nl

WWW.KOOLVANDENTOREN.NL

De Koning & Witzier
de makelaar voor agrarisch vastgoed

WIJ ZIJN ALS MAKELAAR GESPECIALISEERD IN "VRIJSTAAND WONEN"

Regelmatig verkopen wij ook monumentale boerderijen. Wij vinden het belangrijk dat een koper "gevoel" heeft bij de aankoop van zo'n boerderij. Als koper en verkoper samen belangstelling hebben voor oude details, is een voorspoedige verkoop vaak het resultaat.

Wilt u uw boerderij verkopen?
Neem dan vrijblijvend contact met ons op.

De Koning & Witzier
de makelaar voor agrarisch vastgoed

Coördinatie: 32, 3496 LB Wouster
Telefoon 0346 - 502 224
Waarheid 34, 4341 AP Leerdam
Telefoon 0346 - 599 304

www.koningwitzier.nl

**BUREAU
TEKSTWERK**

teksten schrijven
brochures redactie
boeken advies
artikelen opmaak

D.J. (Dick) de Jong

Buitendams 51 | 3371 BA Hardinxveld-Giessendam
0184-615084 | 06-22845889 | dj@tekst@planet.nl
kvk 024453726 | bank nr 11860025028621

Lakerveld
ingenieurs- & architectuurbureau

herbestemming
restauratie
renovatie
niewbouw

Noordzijde 95 • 4225 PL Noordeloos • T 0183 982600 • info@lakerveld-noordeloos.nl
C.v.k. Rivierland 2307211 • Rabobank 30.19.06.572 • IBAN NL36 RABO 0301 9065 72 • BIC RABONL21

WWW.LAKERVELD-NOORDELOOS.NL

REDACTIE & SAMENSTELLING Dick de Jong - Bureau Tekstwerk - met dank aan Jenny Mollema-Gons
redactieadres: Buitendams 51, 3371 BA Hardinxveld-Giessendam, 06-22845889, djdejong@planet.nl
FOTO'S: Collectie Boerderij & Erf A-V, Bureau Tekstwerk en anderen.

BOERDERIJ & ERF
alblasserwaard - vijfheerenlanden

secretariaat: Sluis 57 | 2964 AT Groot-Ammers | 0184-661425/06-53759618
secretariaat@boerderijnerf.nl | www.boerderijnerf.nl